

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 754/2022
27.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Марко Станковић, адвокат из ..., против тужених ББ из ..., чији је пуномоћник Стефан Вељковић, адвокат из ... и ВВ из ..., чији је пуномоћник Горан Младеновић, адвокат из ... и по противтужби ВВ из ..., против тужиље-противтужене АА и туженог ББ, ради утврђења ништавости уговора по тужби и утврђења ништавости судског поравнања по противтужби, одлучујући о ревизијама тужених ББ и ВВ изјављеним против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2958/21 од 21.10.2021. године, у седници већа одржаној 27.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије тужених ББ и ВВ изјављене против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2958/21 од 21.10.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Врању П 85/20 од 16.06.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље АА па се утврђује да је уговор о поклону закључен дана 24.12.2019. године између туженог ББ и туженог ВВ, потврђен код јавног бележника Милене Станковић из ... под ОПУ број ../2019 дана 24.12.2019. године, којим је располагамо са кат. парц. бр. .. уписана у лн. бр. .. КО Врање 1, сада у лн. .. КО Врање 1 и објектима на тој парцели, ништав и не производи правно дејство од момента закључења, због недопуштених побуда поклонодавца за закључење тог уговора. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца ВВ за утврђење да је ништаво и да не производи дејство судско поравнање од 25.06.2020. године, које су закључили тужени ББ и АА у предмету Вишег суда у Врању П 1366/17. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени ББ и ВВ да тужиљи АА солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 242.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2958/21 од 21.10.2021. године одбијене су као неосноване жалбе тужених ББ и ВВ и наведена првостепена пресуда је потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизије су благовремено изјавили тужени ББ због погрешне примене материјалног права и

тужени ВВ због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао правилност побијане пресуде применом члана 403. став 3. и члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23 - други закон) и утврдио да су ревизије неосноване.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, јер у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона. Другостепени суд је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права, и поступајући у складу са чланом 396. став 1. и 2. ЗПП оценио битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности, у датом образложењу побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени ББ, отац тужиље АА, у току трајања парнице о својини непокретности стицаних у супружанској заједници са покојном ГГ, мајком тужиље, закључио је уговор о поклону са туженим ВВ 24.12.2019. године, који за предмет има кат. парц. .. уписану у лн. .. КО Врање 1 заједно са објектима на њој. У уговору је наведено да су поклонодавац и поклонопримац дугогодишњи пријатељи и да се поклон чини из захвалности што се поклонопримац нашао у многим животним ситуацијама када је поклонодавцу требала помоћ. У члану 4. уговора је наведено да је поклонодавац упозорио поклонопримца о постојању забележбе спора који се води у предмету Основног суда у Врању П 2973/13 и предмету Вишег суда у Врању П 1366/17, у којима се поклонодавац налази у улози туженог, уз наводе по чијим тужбама се ти поступци воде. Поступак у предмету Вишег суда у Врању П 1366/17 водио се по тужби тужиље АА ради утврђења права својине, поред осталог и на имовини обухваћеној оспореним уговором о поклону, а окончан је закључењем судског поравнања 25.06.2020. године о искључивој својини тужиље на предметној непокретности и праву државине на свим непокретностима које су биле предмет спора. У спроведеном поступку је утврђено да при закључењу уговора о поклону на страни поклонодавца није постојала стварна намера даривања.

Код изнетог стања ствари, пресудама нижестепених судова усвојен је тужбени захтев за утврђење ништавости уговора о поклону, применом члана 103. став 1. у вези члана 51. до 53. Закона о облигационим односима, и одбијен тужбени захтев ВВ за утврђење да је ништаво и не прозводи правно дејство судско поравнање од 25.06.2020. године чијем закључењу препрека није било у заснованом својинском спору између тужиље која је на парницу упућена из оставинског поступка иза смрти мајке, против туженог оца. Под таквим околностима приступање закључењу уговора о поклону било је противно начелу савесности и поштења прописаном у члану 12. Закона о облигационим односима.

Неосновано се ревизијама тужених оспорава правилност побијане пресуде. И то, наводима ревизије првотуженог да је суд погрешно применио члан 12. Закона о облигационим односима, да је стварни разлог поклона била његова велика захвалност према друготуженом, а да га је код закључења поравнања ћерка преварила лажним обећањем да неће покретати спорове за поништај правних послова које је закључио са

трећим лицима, те да су постојале недозвољене побуде и да суд није проверио да ли је тужени власник непокретности за коју признаје тужбени захтев тужиљи и утврдио да се ради о недозвољеном располагању странака. Друготужени оспорава закључак суда о постојању недопуштене побуде код закључења уговора о поклону, наводима о времену развода брака родитеља тужиље и времену закључења уговора о купопродаји предметне непокретности од стране првотуженог, а везано за судско поравнање наводи да је тужиљи признат већи удео од траженог у $\frac{1}{2}$ дела, уз схватање да би она остварила удео у $\frac{1}{4}$, а да је за $\frac{3}{4}$ удела уствари закључен уговор о поклону и на тај начин тужиља добила три пута већу вредност од оне коју би остварила у судском поступку.

Оспоравање утврђеног чињеничног стања у ревизијском поступку није дозвољено (члан 407. став 2. ЗПП). У оспоравању правилности примене материјалног права ревизије тужених нису основане.

Одредбом члана 51. Закона о облигационим односима прописано је да свака уговорна обавеза мора имати допуштен основ, а одредбом члана 52. истог закона да ако основ не постоји или је недопуштен, уговор је ништав. Одредбом члана 53. став 1. истог закона прописано је да побуде из којих је уговор закључен не утичу на његову пуноважност, али, ако је недопуштена побуда битно утицала на одлуку једног уговарача да закључи уговор иако је то други уговарач знао или је морао знати, уговор ће бити без дејства (став 2). Ставом трећим истог члана прописано је да уговор без накнаде нема правно дејство ни кад други уговарач није знао да недопуштена побуда битно утицала на одлуку његовог сауговарача.

Правилно је правно схватање изражено у побијаној пресуди да је оспорени уговор о поклону ништав сходно напред цитираним одредбама закона јер се пре свега ради о уговору без накнаде, а код поклонодавца постојала је недопуштена побуда за његово закључење, односно да отуђењем непокретности осујети остварење права тужиље и за које је његов сауговарач знао јер се између њих водила својинска парница поводом стицања у брачној односно ванбрачној заједници од стране претходнице тужиље и поклонодавца. Уговор о поклону закључен је у току трајања наведене парнице, између првотуженог као поклонодавца и друготуженог, несродног лица, као поклонопримца, са намером поклонодавца да се тужиља осујети у остварењу својих права, која јој несумњиво припадају, што у крајњем потврђује и садржина судског поравнања којим је парница окончана. При том, побуда под којом је наведени уговор о поклону закључен, у време када је парница о својини непокретности била у току, које сазнање су тужени имали, поред несавесности поклонодавца, улази у поље недостатка воље за закључење уговора (*animus donandi*) и одузима основ таквом уговору. Уговор који нема основ или је он недопуштен не производи правно дејство и ништав је сагласно одредбама члана 52. у вези члана 51. став 1. и 2. Закона о облигационим односима. Воља и намера поклонодавца да закључи уговор о поклону као мотив (побуда) добродиног давања има и значај основа за закључење тог уговора без накнаде. Непостојећи или недозвољени основ и побуда код бестеретног уговора узрокује његову непуноважност. Такав недостатак битних елемената уговора без накнаде представља законски разлог за његову ништавост у смислу члана 103. ЗОО.

Насупрот ревизијском истицању, у парници за утврђење својинског удела мајке на непокретностима, тужиља је иступала као једини законски наследник своје мајке, с обзиром да својство наследника првотужени нема управо због чињенице разведеног брака. Парница је окончана закључењем судског поравнања са јасном

садржином и последицама, којима у супрот ревизијски наводи остају без утицаја. Код утврђења да при закључењу уговора о поклону између тужених није постојала стварна намера даривања, правилно је одлучено о ништавости предметног уговора, а при постојању забележбе спора уписане пре закључења тог уговора неосновано је ревизијско позивање на стање уписа права у време закључења судског поравнања. Забележба спора не спречава даље уписе, већ су од уписа забележбе сва располагања ималаца права и уписи у катастру непокретности који су противни сврси уписане забележбе, условни и зависе од исхода решавања стварних права због којих је забележба уписана.

Овај суд је имао у виду и остале наводе ревизија али је нашао да не утичу на доношење другачије одлуке у овој правној ствари.

Из изнетих разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић